

Feiten en cijfers

Afgestudeerden en uitvallers in het hoger beroepsonderwijs

mei 2010

HBO raad
vereniging van hogescholen

Afgestudeerden en uitvallers in het hoger beroepsonderwijs

Inleiding

Deze factsheet geeft informatie over de afgestudeerden en uitvallers in het hoger beroepsonderwijs (hbo). Alle kengetallen hebben betrekking op bachelorstudenten. De belangrijkste trends van de laatste jaren worden in de factsheet weergegeven. De berekening van kengetallen is gebaseerd op definities, die worden beschreven op de laatste pagina. Detailtabellen met cijfers over rendement, uitval en studieduur van de studenten in het hbo kunt u vinden op de website www.hbo-raad.nl, via 'Feiten en Cijfers'.

Belangrijkste conclusies

1. Hogescholen consolideren het studierendement. Het rendement na acht jaar is licht gestegen. Van de lichting die in 2001 met een studie begon, heeft 68,8% na acht jaar een diploma behaald. Voor de lichting 2000 was dit 68,3%. Het rendement na vijf jaar is iets gedaald. Van alle studenten die in 2004 zijn begonnen met een bacheloropleiding in het hbo is 56,7% binnen vijf jaar afgestudeerd (58,0% in 2003).
2. Van de studenten die in 2008 een studie in het hbo begonnen, is na één jaar 15,4% gestopt. De uitval na één jaar is gedaald ten opzichte van 2007 (17,6%). In het tweede en derde jaar neemt de uitval nog met bijna 6% toe. Van de studenten die na het eerste jaar verder studeren, heeft vijf jaar later 75,6% een diploma behaald.
3. Havisten en mbo'ers verschillen in rendement en uitval. In het eerste jaar vallen meer mbo'ers (19,7%) uit dan havisten (12,7%). Na vijf jaar behalen voormalige mbo'ers (56,8%) daarentegen een hoger rendement dan havisten (53,0%). Acht jaar na aanvang van de studie hebben havisten (72,6%) weer vaker een diploma gehaald dan mbo'ers (67,5%). Studenten met een vwo-diploma behalen de beste resultaten. Van hen behaalt 81,9% binnen acht jaar een diploma.
4. Het 'switchgedrag' van studenten heeft invloed op hun rendement. Meer dan een kwart van de havisten (26,5%) wisselt na één jaar van instelling en/of opleiding, tegenover 15% van de mbo'ers. Dit 'switchgedrag' van havisten is een oorzaak van hun lagere rendement na vijf jaar.
5. Op korte termijn (gezien de uitval en wisseling na één en drie jaar) heeft de vooropleiding een belangrijke invloed op de studieloopbaan van studenten. 29,3% van de mbo'ers is na drie jaar in het hbo uitgevallen, terwijl dit voor havisten 18,0% is. Op langere termijn (gezien het rendement na vijf en acht jaar) is de etniciteit belangrijker. Vijf jaar na instroom in het hbo heeft 59,3% van de autochtone studenten een diploma behaald, tegenover 43,0% van de niet-westers allochtone studenten.

tabel 1: Doelmatigheid bachelorstudenten in het hbo

	totaal	havo	mbo	vwo
uitval na 1 jaar (cohort 2008)	15,4%	12,7%	19,7%	7,1%
uitval na 3 jaar (cohort 2006)	22,8%	18,0%	29,3%	10,7%
rendement na 5 jaar (cohort 2004)	56,7%	53,0%	56,8%	69,4%
rendement na 8 jaar (cohort 2001)	68,8%	72,6%	67,5%	81,9%

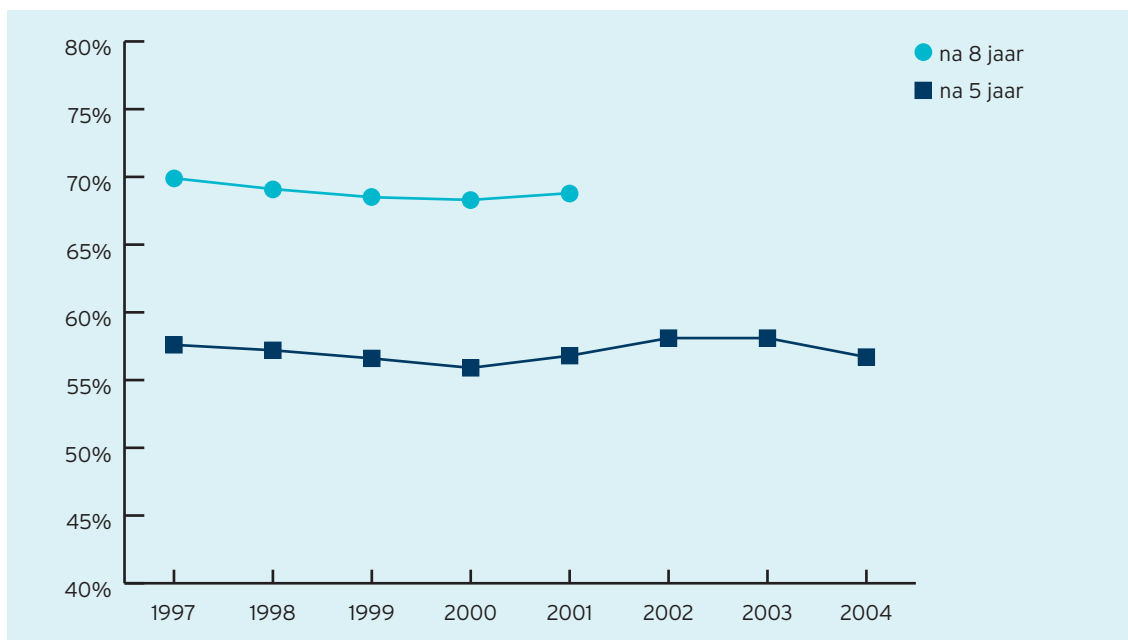
In de volgende paragrafen worden deze en andere cijfers toegelicht.

Afgestudeerden

Om het percentage afgestudeerden in een bepaald jaar aan te duiden wordt de term *rendement* gebruikt. Het rendement is gedefinieerd als het aandeel van de studenten dat binnen een bepaald aantal jaren na instroom in het hbo een eindexamen in het hoger onderwijs heeft behaald. Het gaat hierbij dus ook om studenten die tussentijds overstappen naar een andere opleiding of een andere instelling. Meer informatie over deze groep studenten is te vinden onder het kopje 'wisselaars'.

Van de studenten die in 2004 een hbo-opleiding zijn begonnen, heeft 56,7% na vijf jaar een diploma behaald in het hoger onderwijs. Na een lichte stijging tussen 2000 en 2002, daalt het rendement na vijf jaar licht in 2004 (*figuur 1*). Van de studenten die in 2001 zijn ingestroomd heeft na acht jaar 68,8% een diploma behaald in het hoger onderwijs (68,3% in 2000).

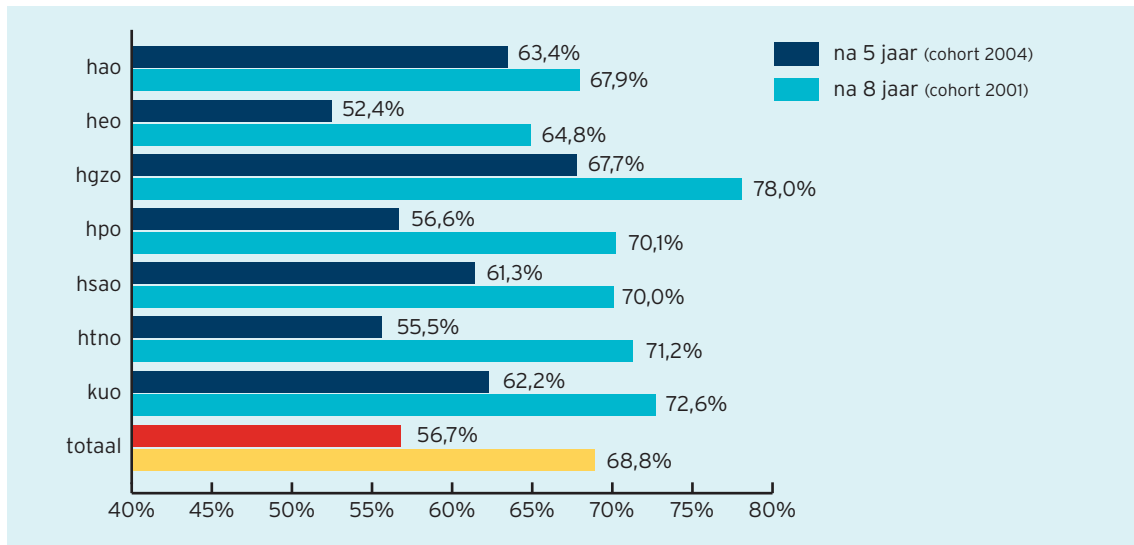
figuur 1: Rendement studenten na vijf en acht jaar

Sectoren

In *figuur 2* is het rendement na vijf en acht jaar uitgesplitst naar sectoren. Studenten uit de sector gezondheidszorg (hgzo) laten na vijf jaar het hoogste rendement zien (67,7%). Het laagste rendement (52,4%) wordt behaald door studenten in de sector economie (heo). Het rendement na acht jaar laat een vergelijkbaar beeld zien: met 78,0% in het hgzo het hoogst en met 64,8% in het heo het laagst.

figuur 2: Rendement per sector

Vooropleiding

De uitsplitsing van het rendement naar vooropleiding laat een aantal verschillen zien (*tabel 2*). Vijf jaar na aanvang van de studie hebben relatief meer mbo'ers dan havisten een diploma in het hoger onderwijs behaald (56,8% tegenover 53,0%). Na acht jaar heeft 72,6% van de voormalige havisten een diploma op zak. Onder studenten met een mbo-diploma is dit percentage na acht jaar 67,5%. Het hoogste rendement wordt behaald door vwo'ers (81,9% na acht jaar).

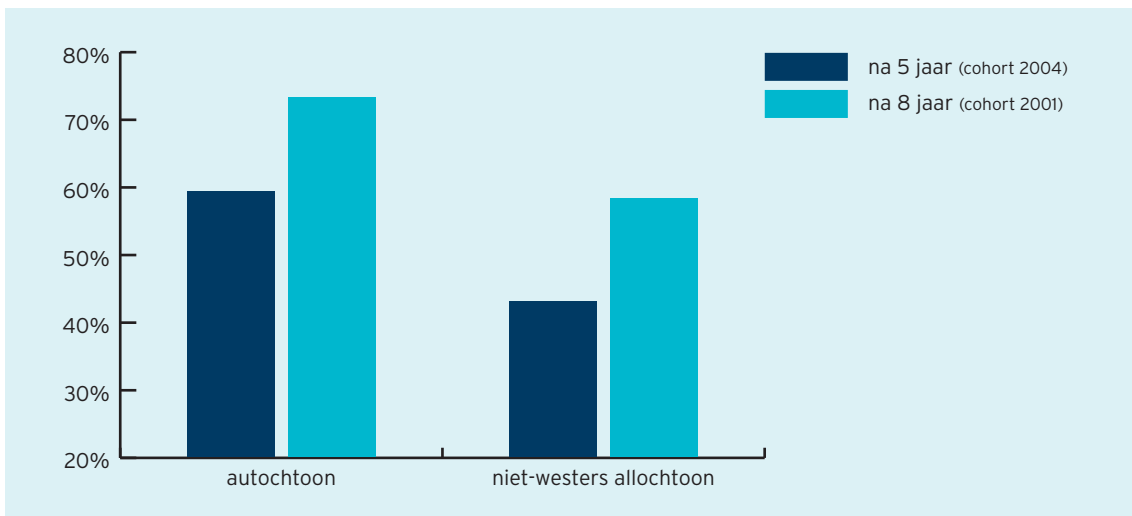
tabel 2: Rendement naar vooropleiding

vooropleiding	na 5 jaar (cohort 2004)	na 8 jaar (cohort 2001)
havo	53,0%	72,6%
mbo	56,8%	67,5%
vwo	69,4%	81,9%

Etniciteit

Het rendement na vijf en acht jaar verschilt sterk tussen autochtone studenten en niet-westers allochtone studenten (*figuur 3*). Vijf jaar na instroom in het hbo heeft 59,3% van de autochtone studenten een diploma behaald in het hoger onderwijs, tegenover 43,0% van de niet-westers allochtone studenten. Ook in het rendement na acht jaar zijn de verschillen tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen groot (73,1% tegenover 58,3%).

figuur 3: Rendement naar etniciteit

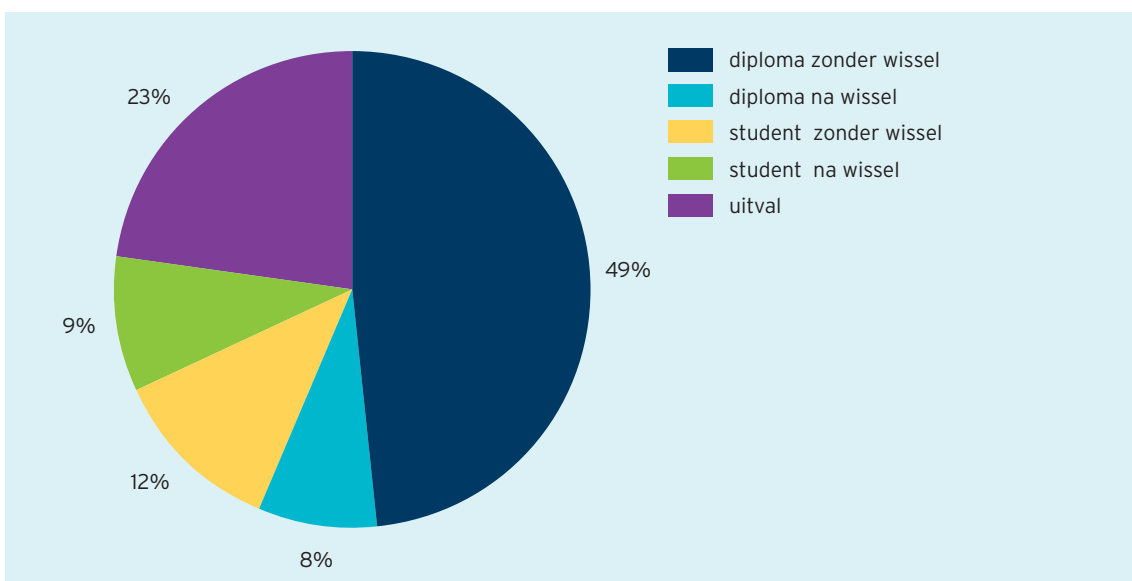

Wisselaars

Figuur 4 geeft aan dat het overgrote deel van de studenten die in vijf jaar een diploma hebben behaald, is geslaagd bij de opleiding waarin ze hun studieloopbaan zijn gestart. Dit geldt voor 49% van de totale 57% die binnen vijf jaar een diploma heeft gehaald (cohort 2004). De overige 8% heeft een diploma behaald bij een andere instelling (hogeschool of universiteit) en/of opleiding.

Na vijf jaar studeert 12% van de studenten nog bij dezelfde hogeschool en opleiding waar ze hun studieloopbaan zijn begonnen. 9% van de studenten die nog geen diploma hebben gehaald, is gewisseld naar een andere instelling en/of opleiding. In totaal is vijf jaar na instroom in 2004 23% uitgevallen uit het hoger onderwijs.

figuur 4: Rendement wisselaars in het hbo na vijf jaar (cohort 2004)

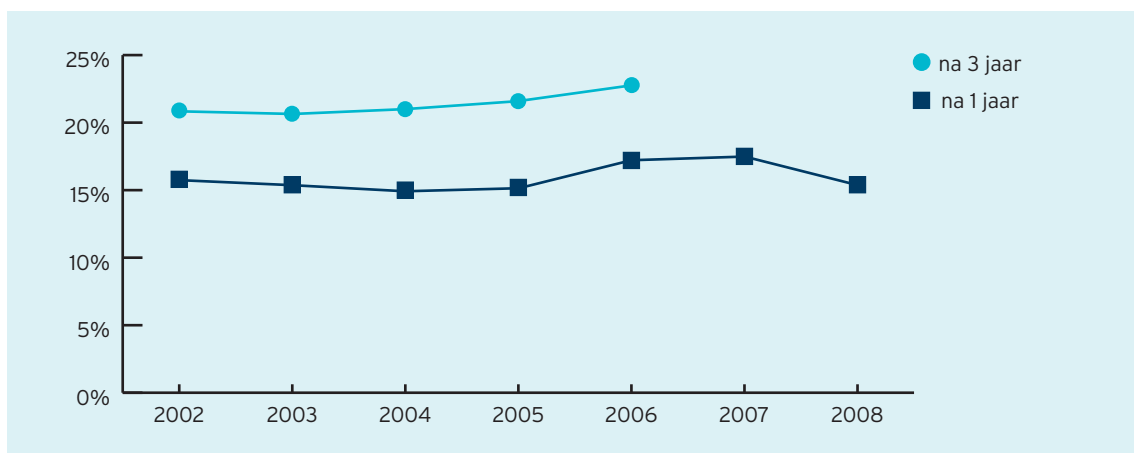

Uitvallers

Onder *uitvallers* worden ongediplomeerde studenten verstaan die het volgende studiejaar niet meer ingeschreven staan voor een opleiding in het hoger onderwijs. Studenten die overstappen naar een andere opleiding binnen het hbo of naar het wetenschappelijk onderwijs worden niet als uitval gerekend (meer informatie over deze groep studenten is te vinden onder het kopje 'wisselaars'). Studenten die de studie tijdelijk onderbreken tellen wel als uitval.

Van de studenten die in 2008 een studie zijn begonnen in het hbo, is na één jaar 15,4% uitgevallen (*figuur 5*). In 2007 lag dit percentage nog op 17,5%, wat betekent dat de uitval na één jaar is gedaald. De uitval na drie jaar is gestegen naar 22,8% in 2006.

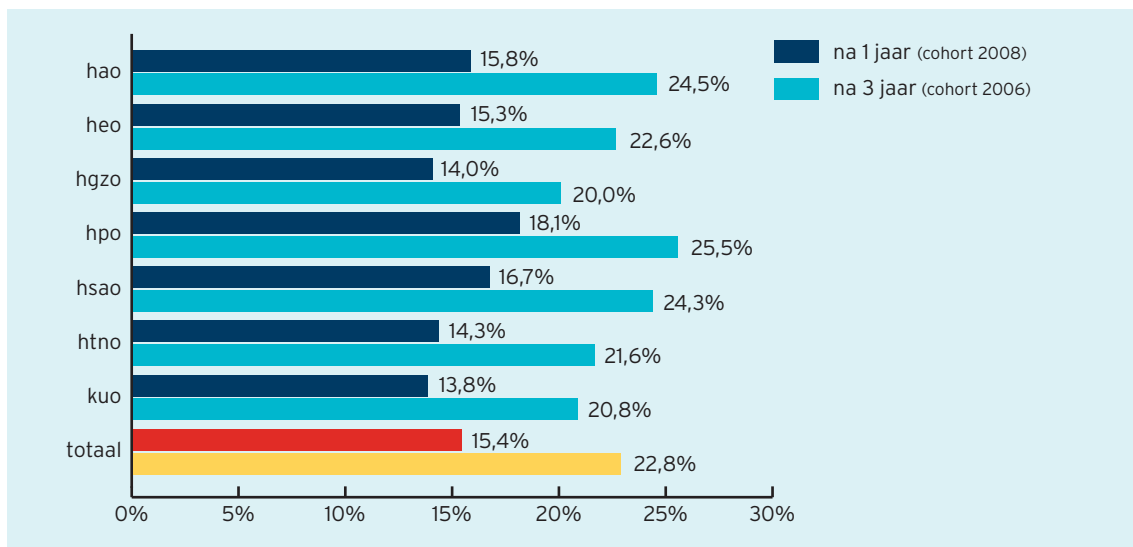
figuur 5: Uitval studenten na één en drie jaar

Sectoren

Het uitvalpercentage verschilt per sector (*figuur 6*). Van de studenten die in 2008 zijn ingestroomd in een opleiding in de pedagogische sector (hpo), is na één jaar 18,1% gestopt met de studie. Na drie jaar is dit meer dan een kwart. Het hoge percentage uitvallers in opleidingen binnen de sector hpo is te verklaren door de invoering van reken- en taaltoetsen, samengaan met een negatief bindend studieadvies bij slechte resultaten. Overigens is de uitval na één jaar in het hpo wel gedaald ten opzichte van 2007, toen deze nog 20,9% bedroeg. Studenten in het kunstvakonderwijs (kuo) vallen na één jaar het minst vaak uit (13,8%). Dit kan verklaard worden door de voorselectie die bij de kunstopleidingen plaatsvindt.

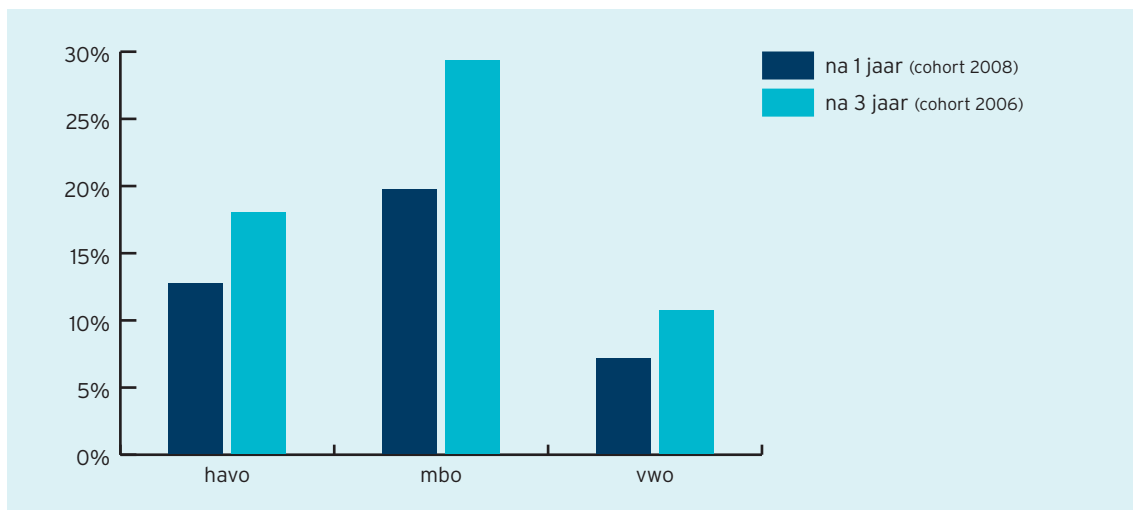
figuur 6: Uitval per sector

Vooropleiding

Als de uitvalcijfers worden uitgesplitst naar vooropleiding zijn grote verschillen te zien (figuur 7). Onder studenten die afkomstig zijn uit het mbo is het uitvalpercentage na één jaar het grootst (19,7%). Studenten met een vwo-diploma vallen relatief het minst vaak uit na het eerste jaar (7,1%). Na drie jaar is 29,3% van alle studenten uit het mbo uitgevallen; voor havisten is dit 18,0%.

figuur 7: Uitval naar vooropleiding

Etniciteit

In tabel 3 is de uitval uitgesplitst naar etniciteit. In 2008 is 14,7% van de autochtone studenten na één jaar uitgevallen, tegenover 18,8% van de niet-westers allochtone studenten. Het verschil in uitval na één jaar tussen deze twee groepen is groter geworden in 2008. In 2007 was 17,1% van de autochtone studenten uitgevallen, tegenover 18,5% van de niet-westers allochtone studenten. Het verschil in uitval na drie jaar tussen autochtone en niet-westers allochtone studenten is wel kleiner geworden. In 2008 was het verschil tussen beide groepen 4,6%, tegenover 5,7% in 2007.

tabel 3: Uitval naar etniciteit

etniciteit	na 1 jaar (cohort 2008)	na 3 jaar (cohort 2006)
autochtoon	14,7%	21,5%
westers allochtoon	16,3%	26,9%
niet-westers allochtoon	18,8%	26,1%

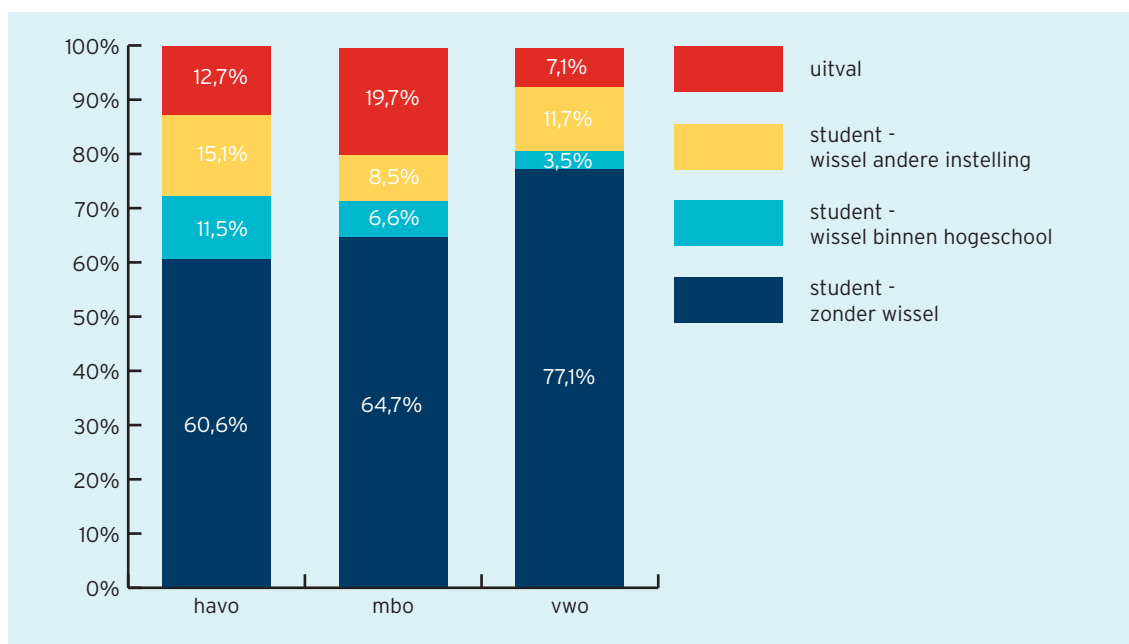
Op de korte termijn (uitval na één en drie jaar) heeft de etniciteit van studenten een minder grote invloed op de studieloopbaan dan de vooropleiding (zie figuur 7). Opvallend is dat op de langere termijn in het rendement (na vijf en acht jaar) de invloed van de etniciteit van studenten groter is dan de vooropleiding (zie figuur 3).

Wisselaars

Zoals hierboven zichtbaar werd, halen voormalige mbo'ers na vijf jaar een hoger rendement dan havisten, terwijl zij vaker uitvallen in het eerste jaar. Uit figuur 8 blijkt dat havisten vaker dan mbo'ers na één jaar wisselen van instelling (hogeschool of universiteit) en/of opleiding. Dit 'switchgedrag' van havisten is een oorzaak van het lagere rendement na vijf jaar ten opzichte van de mbo'ers.

Meer dan een kwart van de havisten (26,5%) is na één jaar gewisseld naar een andere instelling en/of opleiding. Voor mbo'ers en vwo'ers is dit ongeveer 15%. Voormalige havisten wisselen na één jaar bijna twee keer zo vaak van instelling als mbo'ers (15,1% tegenover 8,5%). Ook wisselen zij bijna twee keer zo vaak van opleiding binnen dezelfde hogeschool (11,5% tegenover 6,6%). Ruim één op de tien voormalige vwo'ers (11,7%) stapt na één jaar over naar een andere instelling in het hoger onderwijs.

figuur 8: Uitval en wisselaars in het hbo na één jaar (cohort 2008), naar vooropleiding

Het aandeel van de studenten dat in 2008 is gewisseld van instelling is in acht jaar tijd gegroeid. Dit geldt zowel voor voormalige havisten (van 10,8% in 2000 naar 15,1% in 2008), als voor mbo'ers (van 4,8% in 2000 naar 8,5% in 2008).

Rendement herinschrijvers

Het Ministerie van OCW en de HBO-raad hebben in de meerjarenaafspraken (2008) de ambitie vastgelegd om het rendement in de postpropedeutische fase te verhogen. Van de studenten die met de postpropedeutische fase zijn gestart in het studiejaar 2008/2009, moet vijf jaar later 90% hun studie hebben afgerond. Op dit moment is het echter nog niet mogelijk om het postpropedeutisch rendement voor het gehele hbo te bepalen.

Van de studenten die in 2003 zijn ingestroomd in het hbo en een jaar daarna nog studeerden, heeft 75,6% vijf jaar later een diploma behaald (*tabel 4*). Dit percentage is de afgelopen jaren redelijk stabiel.

tabel 4: Rendement vijf jaar na herinschrijving in het tweede jaar

cohort	1999	2000	2001	2002	2003
rendement	76,0%	75,4%	77,3%	75,7%	75,6%

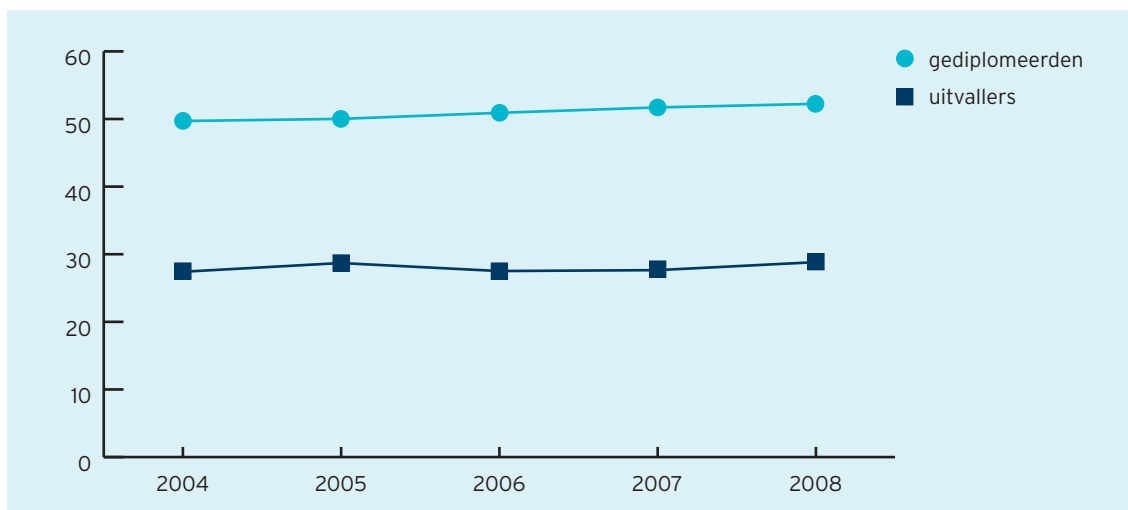
Uitgaande van het feit dat veel studenten langer dan één jaar over hun propedeuse doen, kan gezegd worden dat het postpropedeutisch rendement hoger zal zijn dan het rendement van herinschrijvers in het tweede jaar. Er wordt gewerkt aan de beschikbaarheid van het precieze postpropedeutisch rendement, zodat beoordeeld kan worden of de genoemde doelstelling daadwerkelijk gehaald wordt. Naar verwachting zullen deze cijfers in de loop van dit jaar beschikbaar zijn.

Studieduur

De studieduur wordt gedefinieerd als het gemiddelde aantal maanden dat een student staat ingeschreven voordat hij zijn diploma behaalt of de studie staakt. De studieduur wordt berekend vanaf het moment dat de student voor het eerst is ingeschreven en loopt ook door als de student wisselt van opleiding of hogeschool.

De afgelopen jaren is de gemiddelde studieduur van gediplomeerde bachelorstudenten langzaam gestegen van 49,7 maanden in 2004 naar 52,3 maanden in 2008 (*figuur 9*). De studieduur van de uitvallers in 2008 is gemiddeld 28,9 maanden en is daarmee licht toegenomen ten opzichte van 2007 (27,9 maanden).

figuur 9: Studieduur studenten

Kengetallen per hogeschool

Tabel 5: Kengetallen per hogeschool

	rendement na 5 jr (cohort 2004)	rendement na 8 jr (cohort 2001)	uitval na 1 jr (cohort 2008)	uitval na 3 jr (cohort 2006)	gem. studieduur gediplomeerden (2008, in mnd)	gem. studieduur uitvallers (2008, in mnd)
amsterdamse hs. voor de kunsten	68,4%	75,6%	12,1%	17,2%	51,6	30,9
artez hs. voor de kunsten	61,7%	70,6%	15,1%	23,7%	52,7	26,2
avans hs.	61,4%	72,0%	13,9%	23,0%	49,7	25,4
chr. agrarische hs.	67,3%	69,1%	12,1%	18,0%	39,3	20,7
chr. hs. de driestar	76,4%	83,4%	10,7%	20,6%	46,7	26,7
chr. hs. ede	63,9%	77,6%	16,0%	25,1%	51,3	26,3
chr. hs. windesheim	53,7%	69,6%	17,6%	25,7%	54,1	29,8
codarts, hs. voor de kunsten	60,4%	63,5%	12,6%	26,8%	49,2	24,4
design academy eindhoven	43,2%	78,5%	12,8%	17,2%	58,9	30,8
fontys hs.	57,4%	72,1%	17,0%	24,4%	52,7	27,3
gereformeerde hs.	66,7%	76,0%	18,7%	22,8%	46,2	22,7
gerrit rietveld academie	61,3%	76,4%	18,4%	23,2%	50,5	27,7
haagse hs.	50,6%	65,8%	14,4%	20,7%	55,6	30,9
hanzehogeschool groningen	56,3%	70,7%	13,0%	20,6%	52,9	28,1
has den bosch	74,1%	72,5%	15,8%	19,7%	44,2	15,3
hotelschool den haag	59,6%	86,3%	8,0%	15,4%	57,1	39,6
hs. de kempel	59,3%	80,4%	13,4%	24,5%	50,9	28,0
hs. diedenoord	-	83,0%	-	-	-	-
hs. domstad	63,7%	72,6%	18,0%	25,5%	47,4	21,1
hs. edith stein	59,2%	70,0%	21,9%	20,0%	50,0	28,9
hs. helicon	60,4%	49,0%	19,3%	25,8%	42,4	30,4
hs. inholland	55,0%	68,7%	15,9%	24,6%	53,1	36,3
hs. ipabo	65,9%	77,3%	18,1%	27,1%	48,0	25,5
hs. leiden	58,4%	73,4%	13,5%	23,9%	47,8	25,3
hs. rotterdam	55,7%	67,8%	13,4%	22,7%	52,3	31,6
hs. utrecht	53,8%	68,4%	17,7%	22,7%	53,9	28,0
hs. van amsterdam	49,0%	56,5%	16,8%	22,9%	54,4	29,0
hs. van arnhem en nijmegen	59,2%	69,9%	16,5%	24,3%	51,2	25,7
hs. van bk, muziek en dans	65,5%	71,0%	12,8%	16,4%	50,1	27,8
hs. voor de kunsten utrecht	64,2%	78,6%	13,1%	15,9%	54,3	24,8
hs. zeeland	63,4%	65,5%	15,6%	23,6%	45,4	27,5
hs. zuyd	62,8%	74,2%	14,0%	19,5%	49,9	26,6
iselinge hs.	58,8%	77,6%	17,7%	27,1%	48,4	24,3
kath. pabo zwolle	67,3%	72,1%	14,4%	14,5%	47,4	25,2
nhtv internationale hs. breda	61,1%	73,4%	13,0%	18,3%	50,1	24,9
noordelijke hs. leeuwarden	54,2%	70,5%	13,3%	22,2%	53,6	35,4
p.c. hs. 'marnix academie'	64,6%	78,1%	14,6%	24,7%	49,8	25,8
saxion hs.	56,2%	66,0%	14,8%	22,1%	52,9	28,6
stenden hs.	56,8%	70,9%	17,2%	22,1%	51,6	28,3
stoas hs.	54,2%	56,0%	20,7%	40,1%	48,5	31,9
van hall larenstein	60,6%	66,0%	17,1%	26,7%	52,9	27,8
totaal	56,7%	68,8%	15,4%	22,8%	52,3	28,9

Bron en definities

Een compleet document over Bron en definities kunt u vinden op de website www.hbo-raad.nl, via 'Feiten en Cijfers'. Deze webpagina biedt ook meer detailtabellen met cijfers over rendement, uitval en studieduur van de studenten in het hbo.

Bron

De bron van de gepresenteerde kengetallen is het CRIHO (centraal register inschrijvingen hoger onderwijs). De jaarlijkse peildatum voor de telling van de studenten is 1 oktober. De gegevens worden gepresenteerd op het jaartal dat betrekking heeft op het jaar waar het eerste deel van een collegejaar in valt. Het jaartal 2008 staat dus voor het studiejaar 2008/2009.

Sectoren

Alle hbo-opleidingen zijn onder te brengen in één van de zeven sectoren:

hao	hoger agrarisch onderwijs
heo	hoger economisch onderwijs
hgzo	hoger gezondheidszorg onderwijs
hpo	hoger pedagogisch onderwijs
hsao	hoger sociaal-agogisch onderwijs
htno	hoger technisch onderwijs
kuo	kunstonderwijs

Rendement

Het rendement is gedefinieerd als het aandeel van de studenten dat binnen een bepaald aantal jaren na instroom in het hbo een einddiploma heeft behaald. Het is hierbij niet van belang of de studenten tussentijds overstappen naar een andere opleiding of naar een andere instelling. Voor een student die in de bachelor instroomt telt in dit verband elk einddiploma in het hoger onderwijs. Voor een student die in de master instroomt telt elk einddiploma van een master-opleiding in het hoger onderwijs. Zowel het rendement na vijf jaar als na acht jaar wordt per instroomcohort gepresenteerd (alle studenten die in het vermelde jaar instromen).

Uitval

Onder uitval wordt verstaan de ongediplomeerde studenten die in een bepaald jaar na instroom in het hbo niet meer ingeschreven staan voor een opleiding in het hoger onderwijs. Studenten die overstappen op een andere opleiding binnen het hbo of naar het wetenschappelijk onderwijs worden niet als uitval gerekend. Studenten die tijdelijk stoppen met de studie tellen wel als uitval. Voor een student die in de bachelor instroomt telt in dit verband elke inschrijving in het hoger onderwijs. Voor een student die in de master instroomt telt elke inschrijving bij een master-opleiding in het hoger onderwijs. Zowel de uitval na één jaar als na drie jaar wordt per instroomcohort gepresenteerd.

Studieduur

De studieduur wordt gedefinieerd als het gemiddelde aantal maanden dat een student staat ingeschreven voordat hij zijn diploma behaalt of de studie staakt. De studieduur wordt berekend vanaf het moment dat de student voor het eerst is ingeschreven en loopt ook door als de student wisselt van opleiding of hogeschool. Zowel de studieduur van de gediplomeerden als de uitvallers wordt per uitstroomjaar gepresenteerd (het jaar waarin het diploma werd behaald of het laatste jaar waarin de student stond ingeschreven).

Meer informatie over definities kunt u nalezen in het document *Bron en definities*, te vinden op onze website www.hbo-raad.nl, via 'Feiten en Cijfers'.

Meer gedetailleerde informatie kunt u vinden op de website www.hbo-raad.nl, via 'Feiten en Cijfers'. Deze webpagina biedt ook meer achtergrond informatie over de herkomst van de gegevens en over het interpreteren van de cijfers.

Uitgave HBO-raad, vereniging van hogescholen
Informatie & Communicatie
Prinsessegracht 21
Postbus 123
2501 CC Den Haag
T 070 312 21 70
F 070 312 21 00
E post@hbo-raad.nl

HBO raad
vereniging van hogescholen